

Hoani Waititi Marae

Te Waka Mo Nga Take Maori

Ko tenei te waka tautoko i Te Taumata Runanga, me nga kaupapa Maori i roto i te Kaunihera. Kia kaha te inoi mai, te patai, he aha nga mahi a Te Taumata Runanga, he aha ano hoki nga take e pa ana ki te Kaunihera me te iwi Maori.

Te Piringatahi o Te Maungarongo Marae

Te Kaiwhakahaere Matua mo nga Take Maori:

He mangai mo te iwi Maori i roto i te Kaunihera:

He whakatu me te tautoko i te whanaungatanga o te Kaunihera me te Iwi Maori

He titiro i nga mahi o nga ropu o te Kaunihera mehemea e pa atu ana ki nga hiahia me nga wawata o te iwi Maori

He whakaako i nga kaimahi o te Kaunihera ki nga tikanga Maori me nga kaupapa o te Tiriti o Waitangi

He whakaatu me te arataki i Te Rangatira o te Rohe, te Kaunihera, me nga Kaiwhakahaere Matua o te Kaunihera, ki nga kaupapa me nga tikanga Maori

He tautoko i nga mahi o Te Taumata Runanga

Kakariki Marae

**Te Taumata
Runanga**

Te Ropu Rangatahi o Waitakere

Kaitatari Matua mo nga Kaupapa Maori:

He arataki, he whakatu Kaupapa Maori i roto i nga whakaritenga a rohe o te Kaunihera

He mataara ki te tiitiro whakamua ki nga kaupapa whaneketanga

He whakahuihui i nga whakaaro o nga roopu a iwi, me te iwi whanui i runga i nga kaupapa whakaritenga a rohe

Te Atatu

Waitakere City Council

*He mangai mo te iwi Maori i
roto i te Taiao o Waitakere*

*Giving a voice to the Maori
Community of Waitkere City
within Local Government*

Kaiwhakatau Take Maori:

He tohu huarahi mo nga take Maori, kia tae ki nga wahanga tika o te kaunihera, me te whakahaerenga ki te mutunga

He whakapuare i te kuaha ki te Iwi Maori kahore e aro mai ana e matatau ana ranei ki nga mahi me nga kaupapa o te Kaunihera

Kaitautoko I Te Taumata Runanga:

He tautoko i Te Taumata Runanga me te Waka o nga take Maori, ki te mau i nga kaupapa me nga take o te Iwi Maori i roto i te Kaunihera.

Me tono mai nga reta katoa mo nga mema o te Taumata Runanga ki:
Te Taumata Runanga
Waitakere City Council
Private Bag 93109
Henderson

Fax: (09) 836-8001

Waitakere City Council
Te Taiao o Waitakere

Te Mihi o Te Heamana

*E nga mana, e nga reo, e nga hau e wha,
He kura tangihia, He mamae aroha ki a ratou ma,
No Reira e nga mate o te wa, haere atu koutou.*

Ratou ki a ratou, Tatou e nga morehu o tenei ao matemate ki a tatou.

Tena Koe. He pukapuka whakamarama tenei i te tunga o Te Taumata Runanga. He taurira tauhou te turanga o te Taumata Runanga. Ko tenei te mangai mo nga take Maori ki roto i te Kaunihera me te taura here o te whakawhanaungatanga o te Kaunihera me te Iwi Maori o tenei rohe. No reira he take nui tenei kia mohio te tangata ma hea te haere mai me te wa tika e pa mai ai ki Te Taumata Runanga.

I whakaturia e te Iwi Maori me Te Kaunihera a Rohe o Waitakere Te Taumata Runanga i te tau 1991. I te 1993 i muri iho ka whakahouhia Te Taumata Runanga hei komiti tu tonu i roto i te Kaunihera. Tekau ma rua nga mema o te Runanga i tohua mai i nga roopu Maori o te rohe o Waitakereme nga tangata whenua ano hoki a Te Kawerau a Maki me Ngati Whatua.

Ko te kaupapa o Te Taumata Runanga he:

He kaiwhakawhitiwhiti whakaaro korero i roto i te kaunihera me te iwi Maori

Kia rarata mai te kaunihera ki nga wawata me take hohonu i roto i te iwi Maori

Kia mau tonu te kaunihera i nga tikanga Maori me nga whakaaro Maori i roto i nga kokiritanga me nga whakatau take

Ka taea tenei e te Taumata Runanga ma te:

Ki te kokiri me te whakarite i nga whakaaro Maori ki roto ki nga take e whakatauhia ana i roto i te Kaunihera

Te arataki i te kaunihera me ona komiti i roto i nga kaupapa me nga take e pa ana ki te iwi Maori

Te awhina i nga mahi whakatakoto kaupapa mo te Kaunihera
Te awhina i nga mahi mo te Ripoata a Tau o te Kaunihera ara e panuitia nei e te Kaunihera he aha nga take nui me nga take tika rawa mo e whakapau i nga moni mo te tau

He maha nga wahanga e uru atu ana e whai mana ana te Taumata Runanga i roto i te Kaunihera. E mihi nui atu ana hoki Te Taumata Runanga ki nga mana whenua Te Kawerau a Maki me Ngati Whatua, i raro i te Ture Kaitiaki Whenua. Ko te reo tenei mo te iwi Maori i roto i te Kaunihera o Waitakere, he reo e tuku ana i runga ano i nga tikanga Maori me roto ano hoki i te Whanaungatanga. E inoi atu ana te Taumata Runanga kia koutou katoa kia kaha koutou te iwi Maori te whakatau mai te korero mai i nga take mo tatou katoa. No reira waea mai whakapa mai ki te Taumata Runanga.

Noho Ora Mai,

Te Heamana o Te Taumata Runanga

Te Ara Mai ki Te Taumata Runanga

E hui ana te Taumata Runanga ia marama ia marama. Ko te kaupapa o enei hui ko nga take e pa ana ki te iwi Maori, nga take mai ano i nga mema, nga Kaikaunihera, mai i te iwi whanui ranei. E whai ake nei te huarahi hei kawae mai i nga take ki te aroaro o te Taumata Runanga.

1 t u a t a h i *Korerotia to take ki tetahi o nga mema Maori o te Waka Mo Nga Take Maori ki tetahi o nga mema o te Taumata Runanga ranei*

I mua atu i to haerenga mai ki te mau mai i to take ki te Taumata Runanga, he pai tonu tenei whakaaro kia korero koe ki tetahi o nga mema o te Waka Mo Nga Take Maori, ki tetahi mema ranei o Te Taumata Runanga (tirohia i te pukapuka i muri nei). Tena pea ka oti pai to take i konei, kahore he take ki te mau ki mua o Te Taumata Runanga.

2 t u a r u a *Whakatakotohia to take ki te aroaro o Te Taumata Runanga*

Ki te hiahia koe ki te tuku i to take, ki te korero ki mua i te Taumata Runanga ka aheitia tenei, engari kia tekau miniti anake te roa. Me waea mai ki te hekeretari o Te Taumata Runanga mo nga whakaritenga me nga whakahaerenga o te hui o te Taumata Runanga. Ma te hekeretari e whakae atu kia koe i muri i tana korerotanga ki te heamana o te Taumata Runanga.

3 t u a t o r u *Ko nga Ripoata mai i te Kaunihera me nga tutohutanga ki te Taumata Ruunanga*

E kore te Taumata Runanga e whakatau tonu i nga take e puta mai ana i te iwi whanui. Engari ka karangatia e Te Taumata Runanga tetahi ripoata mai i te Kaiwhakahaere Matua o te Kaunihera. Ma tenei ripoata e whakamarama e whakatakoto mai nga kaupapa katoa e pa ana ki tenei take. Kei tenei ripoata nga tutohutanga ki Te Taumata Runanga ka korerotia i te hui i muri ake i tenei.

4 t u a w h a *Nga tutohutanga ki Te Taumata Runanga mo nga whakaritenga mahi*

Ko nga tutohutanga ka tae ki mua i Te Taumata Runanga ka whiriwhiria kia whakataua i raro tonu i nga mana whakahaere o te Kaunihera. Ma Te Taumata Runanga e mau enei take ki te hui o te Kaunihera.

Ko Nga Mema o Te Taumata Runanga

Tekau ma rua nga ropu mema kei runga i Te Taumata Runanga. He mema hoki te Kaunihera a Rohe o Waitakere i runga i te Runanga. E whai ake nei nga ropu mema a iwi, marae, me nga ropu whanui hoki. Mena he patai tau, kia kaha te inoi mai ki o enei mema.

Te Kawerau a Maki Trust

Te Runanga o Ngati Whatua

Te Ropu Wahine Maori Toko I Te Ora

Te Whanau o Waipareira Trust

Te Ropu Kaumatua o Waipareira

Henderson Maori Committee